

Poesia

Ana URKIZA

I. ATALA: BERE ILDOAN

1. DENBORA BADOA...

"Soberan dagoen denbora basamortua da"

Badoazkit
begien aurretik
amets ganduaren
kaloak itsasaldera,
eta itzulliko zaizkit
palsala berdea
grisatuko didaten
hodei aihertsuak.

Itsas kurkuilluak
bere baitan gorde du
itzulliko ez diren
olatuen joana.

Beiratean
amaraunak garbituz
iragandako geroan
kalea tupust.

Distantzia
ahazturatzen
hasia.

Distantzia ez da
bi punturen arteko espazioa
    espazio biren arteko
    urruntasun bateraezina baizik.

    Espazioa,
denboraren
gordeleku isila.

Euriaren zain
aterpe hezean...

    ...
    denbora
    ahituz...

Galendu da denbora
    haizearen iraganaz.

Hiradura,
denborak higatu ezineko
harri zapala.

Denbora gelditu egiten zait
gelako leihoa ireki
eta aurreko larrea ikustean.
Denborak aurrera dagit
gelako leihoa itxi
eta
itsasoaren haserrea
imajinatzen dudanean...

Presarik gabeko
adina
itsaso aldakorrari
lehotik begira.

Duelo odoltsuan,
    ordu ezpatalaria
    hiltzaile.

Lainoaren sareetan
uso ameslaria
gatibu hegalari,
    Iguriki enbataren...

GAUR

ahaztuzeko
eguzkia
Itzungiko nuke

BIHAR

izateko
jadanik.

Zaude jagoi
bihar arte zain,
gaur jadanik,
berandu izango denaino.

Beti

ez denean
inolz.

Sekula eta beti
gorrotatuko zaitut;
sekula ez
eta beti.

Egutegiak

historiari
ezin orririk kendu.

Memoriak

irauli dezake
bakarrik
historia.

Gaurko altzo epela
biharko hotz hutsa
askatasun egarriaren hegaldia
hegoalderantza haizatu ahala.

Adu heltezina,

eskuan.

2. GAUAREN EZKUTUKOAK

"Gauak ezin nau eraso lo nagoenean..."

Gaueko azalaren sorgindura,
sagar erre gorriaren
bizi-poz negar-zotin gazia,
ezti pozoia.

Piztu da zuziria
gau beltzaren paparrean
krabelin...

Zer gertatzen da
arrastiko zero okreetan
eta goizaldeko ortze garbietan,
gaua zorlon
eta eguna zorigaitz
zaizkigunean?

Berri imintzioa gauean
belar bustiak...

ihintza goizaldeak.

Araztu gaua:
egunsentirarte.

Ostantzak
lepoa
moztu...
argiari.

Saguzaharra
egunsentiaren belazean
gerizperatzen.

Gauaren gelan
lizarrak urrutiko minez.

lizarrak ostatu
sabairik gabeko etxean.

Ilargiaz
bestalde,
gaua ilun.

Ilargipean
hondartza
bortxatu
...isilean.

Belutu zaigu
jada
gaua.

Negarrak
gauz
ozenagoa egiten du
oinazea.

Su antzemalea
zeru gorrian,
gau-ke ikara
gorputz ebatuan.

Izerdi tantak irrist
gauaren lokietatik.

Harpea du
ilunak
irentsi.

Ilunkeran
desagertzen da
ildoa
lotara
ortzemugan...

Gau ertzeko asmakizunak
biharamona artifiziozko,
irudimen ebaindua
lokamuts.

3. GELA ILUNETIK

"Prest nengoke, ene gelak botaka egiten duenerako"

Irentsi nau
gaur ere,
abullak.

Gela gebenduan
ametsa eder.

Panpinez jositako apala,
artifiziozko mortua.

Kanpai hotsa
etxebizitza grisetao leihoetan sartu da.
Etxebizitza grisetao leihoek irentsi dute
kanpai hots mutua.

Zure ahoa balltz
elearen leize hezea,
han busti
eta atsedean nuke nahi nik...

Nire soinekoak
udaberriko adjektibo
eta udazkeneko aditz balira,
leizeko erakusleihora
gonbidatuko nindukezu
seguruenik...

Zaldi hegalaria
balkoian zaindari.
Leihoia ixtera gonbidatuko nau
har ez diezaiodan arnasa zuri,
bide galipot berriari.

Pertsiana artetik
diragart,
oin-hots bustien
bilaketa eroa,
beroa.

Bedatsa
leiho kantoitik sartzean
itxaropenik gabeko gela hesituan...
Banaka agurtzean
ganbarako oroimen historikoa...
Hautsa argi errainuel itsatsiko zaie
barnera irten nahi eroan.

Sorgindura berantak
betile ganduetan
leihoa atzen,
betikotz.

Gelako
leiho biluzia
arima bako haragiari
ilaun...

Pentsamendu minak
buruan sosegatu ezinik
leihoaren zirrikitutik ihes.

Gela gordinean
jasotako lehen musuak
sexua diragarkio
buruari.

Pentsamendua eskegita
gelako sabai malguan.

Gela bete iluntasun:
eta angelu itsuan
hormaren kontra iltzatuta
kurtina hegaldarazten duen
esku ikustezinaren beldur.

Jaun eta jabe:
leihotik herabeti sartutako eguzki printzaz,
aments,
jabetu naiz.

Argia ataizean
gelako ilunaz
ikasi nahian.

Hil banendi
zuhaitzak loran daudenean
karrika jendez gainezka
eta geroa leiho atzetik iguriki...
Hil nadin
aurrera egin aurretik
ezjakituriz
pozkarioaren altxorra aurkitzean...

Izarren distirara
biltzen diren oroitzapenak
sekretuak xuxurlatzen
gela ilunaren sabailan.

Ubelunearen sakonean
begi-nini negartia
gela ilunetik
argira,
axalerat.

Zure erretratu aspaldikoa
begitarte lausoan oraino
sabai beltzeko distira bat argi
salatari eta gidarj.
Ene, hil banendi!
Tximista zorion errainuz
betiko malteko zaitut
ezin esanez bizi baino.

Tunela,
azken argi puntura
erakargarri.

Hodel zaporeko
elur maluta
kale kantoi izuria
maillukatzen
espaloi ertzetako
giza maillatuneak
oro,
sekulakotz horbaInduz.

Gauzez
laketetsi dut
kalea,
gauzez
asfaltu jendez lainatua.

Karrikan barrena
kalegarbitzailea,
edonorabidean
gaur,

bihar,
eta etzi.

Hiria
jende metak
eraikiz...

Harrerauntsiak
zigtortu nau
bortizki
kale kantoiian,
nola
pekatu likitsak
zeruko
ate
aurrean...

Lokamutsak pizten
kaleko farolaren izpi-errainua
gelako hormetan,
gatibu,
esnatzen denean.

Bueltan bueltan,
beti leku berean.

5. AKABERAN

"Hiltzeaz nago hustu nadinerako"

Akabera dut gura
 akabera tragikoa:
     lillak usaintzeaz
     zeru urdinak miatzeaz
     kresal errea dastatzeaz liberatzeko...

Sufritzen hasi aitzin
 ezerezera murgil nahi dut...

Izarren abaroan
 gorde ditu heriotzak
 errauts biziak.

Adrelluzko zubi gorriak
 hiriaren mundu bi
 bilkuratzen,
 nola heriotzak,
 banandu ezinezko bi bizitza.

Zubiaz
 bestaldean
 azkena.

Bizitzaren erratza,
     heriotza.

Pentsamendu solteek
 errepide mapan barrena
 amaiera ezta iguriki.

Hitz aurki gabearean
 artaziak
     infinitoa
 finitora mugatzen...

II. ATALA: BIDAZIA

6. LEIHO IREKITIK

**"Leiho irekitik haruntza... amets dezaket oraindik;
leiho irekitik honuntza... hegald a ninteke noiznahi"**

Arima amiotzen
itsaso berde
zeru grisean...

Badiarako sarreran
olatua presatu
gurdiaren abar-zuri
hots bitsetan.

Itsas barearen zain
gogo-bakea antzutu.

Olatuek gupidagabe
erauzten
urertzeko
gezi malteminduak.

Iguriki zaio
txalupa eguzkiari
goizaldeko bainuan...

Urre bilatzaileek
ez dute eguzkia ikusi
itsaso zabaleko urak
goizero urreztatzen.

Olatuei begira
urrunetik
urrezko hauts aleak
apar bitsetan,
apurka-apurka badatoz
desagertuen bidean.

Euri aterria eriden
kaloak
itsasertzaren laino
lausoan...

Haizea
txistuka ari da,
hormaz horma
oihu bera pintatuz,
itsas kantuak
erotu aitzin,
karakola
    barruan.

Aire ximelak
petalo eriak
gozaratzen,
nola
ihintzak
egunsentia...

Marmokak badu
uretan desagertzeko
irakin puntua...

Urrats anonimoek
bakardade lilura damaiotehondartzari,
zuhaltzetako orbelak
amiltzen hasten direnean...

Zeru ertza busti
olatuaren
    apar akituak.

Leunki
    goldatu dute
    zerua
negar puxilka
    zuriek.

Putrearen leloa
soberakin
    bizi
    gose...

Zeru uharretatik
telefonoak tantanka
tu-tu-tu, tu-tu-tu, tu-tu-tu...
tella kutsatuen ugerrera
tu-tu-tu, tu-tu-tu, tu-tu-tu...

Eguzki printzaren gerizari
dantzatzen zaizkion
hauts partikulek
naute illurutzen
egundaino.

Pintore ameslaria
bidazti
motxila hartuta
inspirazioaren bila da abiatu...
Urrun da joana...
Urrun da ibilla...
Paisaia margulak bisitatu ditu...
Eta azkenean,
ametsak pintatzea
du deliberatu.

Zapata
bidertzean aharrausika
abandonaturiko izarraren
hegian,
ortzean.

Hodei bakan batzuk
gelditu zaizkio zeruari
ezpain muturrean...

Hegazkinak zeruaren sabela
zulatzen badu
nora joango da haizea?
...eta bidaztia?

Haizearen
lemazaina:
batela.

Haize errariak
 atzaparka nahi lapurtu
 eguzki erregearen
 urrezko Irribarre faltua.

Ekaitz mendekatia
 mendikate urrunetan
 kateatu.

Hostorik gabeko
 abar eta enbor lharrei
 musukatu zale
 lanbro hezea...

Lastozko bizkar lharra
 behi zuri-beltzak
 belardi berdearen
 hezean...

Basamortuko harriari
 zut zailo tenplua
 lurin-egarri.

Armiarma-sarean
 gezia
 zauri zoll.

Zuloaren aldamenean
 harri-metak pilatzen.

Sustrai nahaspilatuek
 gozatu ezin
 erretxinolaren
 txorrotxio hunatua.

Suhiltzailleak arren!
 Ene errala sufrituak
 harrizko hesietan gatibu
 berri ekarle hegalarien
 zuritasun askeaz erre.

Haitza
bidertzeko harriaren
askasi.

Arroken atzipena
itsasoa malgu
ustean...

Euri hautsa
naro-naro
teillatu gorrien aterki
hiri kutsatuaren
argipotx sorginduetan.

Hondartza bakartian
haltzaren
harroin,
hondarra.

Olatuaren kasketa
damait
itsasoari hondar aleak
lapurtu nahian,
gona barrena
bustiren didazunean
gorago heldu asmo
usaitu desiran.

Apoa ohekide
maildire inozoen erreinuan
ipuinan amaleretan aments,
gaur oraindino,
sinisterik duenak.

Igel guztiek ote
printze urdin bat
beren baitan...

Irudimena
koadroko paisaia berdean
Ito,
pintura olioztatuan...

Arrosa lurrinez
 zaitut oroit
 zeruko lur
 itsasoko hodelen negar
 euri jasa petalo-masail gorriekin.

7. ITXAROITEAZ

"Ezustekoetan sinisten dugulako mantentzen da gure baitan itxaropenaren sua itzali gabe, heriotza den arren ustekaberik handiena..."

Betiraunde,
     arana mendi
 bizkarrean...
 Betiraunde,
     itxaropen txinparta
     su hautsetan...

Hator gaudimen
     ene magalera
 hator, arren,
 biharko penak umeltzera...

Betzuloetan
 argia galdu.

Hasierako urratsak
 dorpeegi dager
 atariko asmoa.

Haize eroak
 uste aratza
 asmo lohiekin kordokatzen du
 hodeiek osin sakonak bezala.

Udaberria,
 urtero amesten dugun
 promesa ekandua.

Fruituak aske du uste |
bere burua
zuhaitz tiranoaren behatzetatik
lhes egiterakoan,
    anckeri,
    lur eiharren kontra
Istripatzen den arte.

Ustea
kimera bat da,
baita itxarotea
eta maitasun galduaren
igurikitzea...
Hobe da uztea
gorrotoa aspertzen
eta geroa egutegitik kitatzen
ametsak kolorez pintatzen baino...

Promesek ustel behar
izar puskatuen hauts direlaketz.

Krisketa jarri diot
ametsari,
barruan
Inor ere sar ez dadin.

Asmoak handi
ezinaren lautada zabalean...
    Lar arteko loretxoaren
    begitarte tristatuak,
ortzeko izar ezkutukoenak ere
eskurakor amets,
sinistezin.

Promes egin bezala,
bideak bidazia irentsi
Erromarako bidegurutzean.

8. HITZONTZIA

**"Mundua ulertzeko behar ditugun hitz guztiak hitzontzian daude.
Zoriontsu izateko, hitz egokia aukeratzea besterik ez da behar"**

Hitzontzia,
beirazko hiztegi opakoa.

Hitza,
eriden zaitut
azkenik,
poesian.

Ixiltasuna idatziko dut
damu naizenean,
ixiltasuna
errudun epaitzen nautenean...

Azken guraria eskatzeko tenorean
ixiltasuna gordeko dut
hitz idatzia
-altxorren sekretua- nere baitan.

Hitzak arakatzen
arakatzen,
maitasun ugartzen hasia
topatu,
bazter ahantzi baten.

Oin azpian
birrindutako hitzak
beluri doaz,
bisuts astunean barrena
egitxurantz,
elbarri betiereko.

Ahaztu
nire aitaren etxea,
alde
nire oroimen idatzitik...
Enoratu
den-dena
eta hasi,
huts hitsetik.

Labankada batez
moztu dizkit
mingain puntatik
jauzi egitera
ausartzen ez ziren
hitz koldarrak.

Mintzo naizeno
ene desira grinak ditut
aitor
bizi-indarraren sekretu.
lxil nadinean
desiraren sua zait iraungiko
eta heriotzaren beso sendoetan
itoko naiz
nakar
ahots eske.

Hatza darraio
kristal geuna
umeldu duen
hats aspertuari,
ele ederrez brodatutako
ispilu lainotuaren
poemarioari.

Hitzen doinura
dantza
xirula sorginduak.

Pinpilinpauxaren izen xebreak
sinonimo asko erakarri ditu
hitzaren zirkura.

Lumaren pisua
lumaz
mintzo da.

9. MAITASUN PRINTZAK

"Maitasuna dator etorkizuneko opio naturzale"

Bizitza ernai
bihotz lorean.

Atximur dagit
zure presentziak,
ezagutza sufritzera naramazun
pizgarri aseगतitza.

Bihotz astundua,
gibelaren
aingura.

Erritmoa galdutako
bihotz taupada
maitasunaren amildegian.

Uste genuenean
betiko ginela elkarren
deabruzko zalantza gorriak
olatu bustia azterren
maitale urrun-minaren.

Hauskor
duket bihotza
bihar eta beti
zuretzat
...
sekulako.

Kaudimen
zaitut
bihotzeko
malte.
Kaudimen
malteko
nauzun
arte.

Tximista zorion errainuz
ezin esanez bizi baino
betiko malteko zaitut...

Amorio irabioak ere,
goragalea dakar.

Ezkutuko amodioa
arras ezagun.

Itxaroitearen parusiaz
malteko zaitut
baita
gezurraren galnean
sinatzera behärtuta ere.

Metanoia,
maitemintzeko formula berria.

Zoriona
hartzaratu,
gozamenerarte.

10. UBELDUZ...

"Poesia da ahaztura"

-Maite zaitut -diotso.
-Eta orain
zer?

Zenbat aldiz miratu behar nauzu
horzka egitera ausartu aitzin?

Gogoak
gogait
dagit.

Etoi nanao
dut sabelean
orru...

    Laberintora
erotzera naraman
urre-egarri.

Kapez kap zaitut
gorroto,
    tiro...

Kutxiak,
nork bere kutxan
kuttun giltzaperatutako
haize-ispilu ixilak.

Helburu bat dugu,
edo beharbada,
esperimentuak gara
tximinoak karioletatik askatzeko?

Galdera zaila orojakilearentzat
patua idulezta ahal ote denentz...

Lege idatziak
ikumenaren hutsegiteak
zitalkien
zigortzen.

Asago, asago,
...
    bedaino.

Memoriaren hutsuneetan
dagite kabia,
egun eta eguzki,
pasadizu gozogaziek...

Ahazturaren kabiako txitoeak
aldizka botaka
dagite
oroimenaren adabaki
liserigaltzak...

IRION

oroimen garraztuak
asmo berantiarak...

IRION

egia haizetuak
puxika lehertuak...

Hirian,

aro oro

IRION.

Arola pentsamendua
gurdi eroak jaten duena.

Iraungi ahal ote
lehenengoz kausituriko argia?
Eta azkenekotz agurtutako
palsala?

Nork jakin
zalantzak iziotu
ala Ireki egiten ote diren...

Ziurtasuna
baldintza-zakueta
saltzen.

Gizon-zalantzak
itsaso zabalean bainu.

Errepikapen biribila
aldapan behera...

Urazalak tatuaila
dakar ageri
marinel urrunaren
mezu itoa igeri.

Fabulaz fabula
erlea
historiaren bilauna
ontzi garden batean
metatzen...

Ipuina,
hamabigarren kanpaikadarekin dator.

Bozkariunde
zure ezti izena,
bozkariunde.

Leku ederra da
poza.

Akatsa
edertasunaren
zut.

Zuri sakonetik
odola bero
bor-bor zoro.

Kirmen zaitut
ahots gandua
eztarrian
zaudaino.

Tomate umoa
gorriagatik
lehertuko...

Mihise artean
babes bila
galdu du
itzal gosea.

Goseak
barrurantz
jaten du
hezurra ukitzeralaino.

Premiak
 kausitzen ez
 adiskide nahia.

Begi-ninietan
 egia
 beldurgarri.

Akigarri zaitut
 desertuko egarri.

Gezurra
 elur bola handi bat da
 haziz doana
 bizitza bezala.

Ludia
 gezurrak salbatuko badu
 antropofagoak
 infernuko errestan
 lehenak dirade.

Kemen sutua
 gozariaren lehen orduetan.

Inta beteko
 ispiluan
 hodeia
 bere buruari
 so.

Begiak
 tarte bat
 begiratzeko.

Euri aterria eriden
 kaloak
 itsas-ertzearen laino
 lausoan...

Izar bat
itsasora erortzen
denero,
itsaskariei
zalantza berri bat
jalotzen zaie
urazpiaren ilunean:
    itsasoko ur gardenak
nolatan
    sorkari zerutiarrak
herdoiltzen?

Begira, begira...
argia
itsutu.

Kearekin batera
tximinian gora
    da hegaldatu
izpiritua
argazki horizatuaren gatibu.

Txoriak
zeru sabalan
istripatzen ez.

Gerezi isolatuen
negarra,
malko geminatueta.

Dakienak badaki ez dakiela
    ez dakienak ustel daki.

Dunbotsa
zeruaren zauri irekitik
negarrez mara-mara.

Bisuts lekedatsua
suge mugimenduz
ibalan behera,
zuhaitz adarren
bisalari
pentsamendu biluzia
lerdea.

HAUR ETA GAZTE
LITERATURA

Haizeorratzak
 eguzkiaren umore mudakorra
 aldatu ezin.

Tximileta bihurriek
 aire geldoa
 txirimolatzten.

Bakardadeak
 eskuak poltsikora
 gonbidatzen.

Haize errariak
 atzaparka nahi lapurtu
 eguzki erregearen
 urrezko irribarre faltsua.

Txorimaloa
 zelai izkinan
 pentsati...

Eromen erpina
 mindari...